

Sygn. akt VII Ka 1279/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie w VII Wydziale Karnym Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Tomkiewicz

Sędziowie SSO Dariusz Firkowski

SSO Piotr Mądry (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd Jolanta Jankowska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Małgorzaty Stypułkowskiej

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2014r.

sprawy oskarżonego P. F. o przestępstwo z art. 157§1 k.k.

na skutek apelacji wniesionych przez prokuratora, pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego i obrońcę,

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 26 września 2013r, m sygn. akt VII K 332/13

I zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- w punkcie I oskarżonego uznaje za winnego tego, że w dniu 06.01.20013 r. w O., woj. (...) nieumyślnie spowodował przewrócenie M. R. na ziemię, w wyniku czego pokrzywdzony doznał złamania kłykcia bocznego prawej kości piszczelowej i otarcia naskórka okolicy czołowej, co naruszyło czynności narządu ciała na okres powyżej 7 dni, czyn ten kwalifikuje z art. 157 § 3 k.k. i za to, opierając wymiar kary o treść tegoż artykułu skazuje go na karę 4 (czterech) miesięcy ograniczenia wolności, zaś na podstawie art. 35 § 1 k.k. orzeka wobec niego obowiązek wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin w stosunku miesięcznym,

- w punkcie IV za podstawę orzeczenia zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w kwocie 1000 (jeden tysiąc) złotych przyjmuje art. 46 § 1 k.k.,

II w pozostałym zakresie wyrok ten utrzymuje w mocy,

III zasądza od oskarżonego kwotę 700 złotych na rzecz M. R. kosztów poniesionych przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego w postępowaniu odwoławczym,

IV zwalnia oskarżonego i oskarżyciela posiłkowego z kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze

VII Ka 1279/13

UZASADNIENIE

P. F. został oskarżony o to, że w dniu 6 stycznia 2013 roku w O. przy ul. (...) dokonał uszkodzenia ciała M. R. w ten sposób, że popchnął wymienionego, w wyniku czego ten przewrócił się na ziemię, powodując u wymienionego

obrażenia w postaci złamania kłykcia bocznego prawej kości piszczelowej i otarcia naskórka okolicy czołowej, które skutkowały naruszeniem czynności narządu ciała na okres powyżej siedmiu dni, tj. o popełnienie przestępstwa z art. 157 § 1 kk.

Sąd Rejonowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 26 września 2013 roku, o sygn. akt VII K 332/13 uznał oskarżonego P. F. za winnego tego, że

1. w dniu 6 stycznia 2013 roku w O. przy ul. (...) dokonał uszkodzenia ciała M. R. w ten sposób, że przewrócił go na ziemię, powodując u niego obrażenia ciała w postaci złamania kłykcia bocznego prawej kości piszczelowej i otarcia naskórka okolicy czołowej, które skutkowały naruszeniem czynności narządu ciała na okres powyżej siedmiu dni, tj. popełnienia przestępstwa z art. 157 § 1 kk i za to na podstawie art. 157 § 1 kk przy zastosowaniu art. 58 § 3 kk wymierzył oskarżonemu karę 6 miesięcy ograniczenia wolności, zaś na podstawie art. 35 § 2 pkt 2 kk orzekł wobec obowiązku wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze po 30 godzin w stosunku miesięcznym;
2. na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk oraz art. 70 § 1 pkt 2 kk wykonanie orzeczonej kary warunkowo zawiesił oskarżonemu tytułem próby na okres 2 lat;
3. na podstawie art. 46 § 1 kk nałożył na oskarżonego obowiązek naprawienia wyrządzonej szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego kwoty 14.180 zł;
4. na podstawie art. 46 § 2 kk orzekł wobec oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego zawiązkę w kwocie 1000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę;
5. na podstawie art. 627 kpk zasądził od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego z tytułu poniesionych przez niego wydatków kwotę 2600 zł;
6. na podstawie art. 627 kpk oraz art. 2 ust. 1 pkt 2 w zw. z ust. 2 ustawy z dnia 23.06.1973 r. o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, w tym z tytułu opłaty 120 zł.

Apelację od powyższego wyroku wniósł prokurator zaskarżając powyższy wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze na niekorzyść oskarżonego. Powołując się na treść art. 427 § 2 kpk i art. 438 pkt 4 kpk wyrokowi temu zarzucił rażącą niewspółmierność kary 6 miesięcy ograniczenia wolności, podczas, gdy znaczny stopień społecznej szkodliwości dokonanego przez oskarżonego czynu, postać zamiaru, charakter i okoliczności dokonania przestępstwa, w tym agresywny sposób działania z błahego motywu, warunki i właściwości osobiste sprawcy, a także взгляд na cele zapobiegawcze, jakie kara ma osiągnąć wobec oskarżonego, jak również potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa przemawiają za wymierzeniem oskarżonemu kary 4 miesięcy pozbawienia wolności. W oparciu o powyższe motywy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I i II poprzez orzeczenie w stosunku do oskarżonego P. F. kary 4 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat tytułem próby.

Apelację od wyroku złożył także pełnomocnik pokrzywdzonego M. R. w części co do punktu IV na korzyść pokrzywdzonego. Powołując się na treść art. 438 pkt 3 kpk wyrokowi temu zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na treść orzeczenia, poprzez uznanie, iż nawiązka w wysokości 1.000 zł jest w stanie zadośćuczynić za ból i cierpienie jakiego doznał pokrzywdzony na skutek odniesionych obrażeń ciała i związanych z tym konsekwencji. W oparciu o powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie IV poprzez orzeczenie na rzecz pokrzywdzonego od oskarżonego nawiązki w kwocie 10.000 zł z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wywiódł także obrońca oskarżonego zaskarżając wyrok w całości na korzyść oskarżonego, zarzucając mu:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, a mających wpływ na treść zaskarżonego wyroku, poprzez ustalenie, że:

a) P. F. wyjął kartę zza wycieraczki, przeczytał ją i rzucił w drzwi garażu, w którym przebywał M. R., podczas, gdy oskarżony wyrzucił kartkę na ziemię nie przywiązując wagi gdzie ją wyrzuci, a poza tym nie wiedział, że w garażu ktokolwiek przebywa;

b) brak ustalenia przez Sąd orzekający, że to pokrzywdzony zaczął oskarżonego wyrażając swoje pretensje o zaparkowanie samochodu obok jego garażu; brak ustalenia, że pokrzywdzony był zdenerwowany, cały się trząsnął, wdawał się z dyskusją z oskarżonym, mimo, że ten nie chciał z nim dyskutować; że to pokrzywdzony sprowokował swoim nieustępliwym zachowaniem całe zajście z udziałem oskarżonego;

c) po krótkiej dyskusji oskarżony wsiadał z E. K. do samochodu i uruchomił go, następnie ruszył autem w stronę M. R. i zatrzymał się tak blisko niego, że pokrzywdzony musiał oprzeć się rękami o maskę pojazdu, podczas, gdy oskarżony, aby móc wyjechać z miejsca, gdzie miał zaparkowane auto musiał wykonać manewr zawracania, nadto nie jechał on celowo w kierunku pokrzywdzonego, lecz ten stanął mu celowo na drodze i nie chciał się usunąć widząc jadąc bardzo powoli auto oskarżonego oraz mimo, że miał możliwość usunięcia się z przedpola jazdy samochodu oskarżonego;

d) kiedy oskarżony ponownie ruszył w stronę pokrzywdzonego, ten odskoczył na bok; znalazł się z boku pojazdu od strony pasażera i uskakując wymachem ręki złożył lusterko samochodu, podczas gdy pokrzywdzony po zatrzymaniu auta przez oskarżonego odszedł na bok auta i uderzył celowo w lusterko, tak, że ono się aż złożyło, poza tym nie ma dowodu na to, aby pokrzywdzony miał jakiegokolwiek ślady na ciele od rzekomego uderzenia lusterkiem;

e) oskarżony przejechał jeszcze kilka metrów, zatrzymał się, wysiadł z auta i biegiem ruszył w stronę M. R., podczas, gdy faktycznie, po tym, jak pokrzywdzony uderzył w lusterko, oskarżony już nie jechał autem, pokrzywdzony przeszedł wówczas do auta po stronie kierowcy i otworzył drzwi samochodu łapiąc oskarżonego za kurtkę, nadto w przypadku braku dowodu z oględzin miejsca zajścia nie można zweryfikować faktu, czy oskarżony w ogóle mógł tyle manewrów wykonać;

f) gdy oskarżony znalazł się przed M. R., uniósł nogę, kopnął go w klatkę piersiową, podczas, gdy nie ma dowodu na to gdyż pokrzywdzony nie miał żadnych obrażeń w obrębie klatki piersiowej, poza tym oskarżony konsekwentnie wyjaśnił, że nie zadawał pokrzywdzonemu ani on jemu żadnych ciosów, uderzeń, kopnięć;

g) pokrzywdzony chwycił nogę oskarżonego, a oskarżony złapał go za ubranie, pociągnął i razem upadli na kostkę brukową, podczas, gdy pokrzywdzony sukcesywnie na poszczególnych etapach postępowania dodawał szczegóły tego zajścia, a faktycznie było tak, że w wyniku szarpania się obydwaj upadli na ziemię, przy czym żaden drugiego nie popchnął, nie złapał i nie pociągnął. Upadek na ziemię oskarżonego i pokrzywdzonego był zupełnie przypadkowy i niezamierzony przez żadną ze stron. Było to bowiem zajście dynamiczne, trwające ułamki sekund;

h) Sąd błędnie ustalił wysokość szkody, której naprawienia domagał się pokrzywdzony, albowiem poza fakturą VAT nr (...) załączoną do akt sprawy, ani pokrzywdzony nie wykazał, ani Sąd nie zbadał czy pokrzywdzony w okresie poprzedzającym zdarzenie uzyskiwał porównywalne dochody z działalności gospodarczej i wykonywanych zleceń, czy zatrudnia w firmie pracowników czy wykonuje zlecenia osobiście, jaka umowa i na jakich zasadach finansowych łączy pokrzywdzonego z firmą (...), jakie konkretnie czynności wykonywał w tym czasie świadek P. na rzecz pokrzywdzonego jako jego podwykonawca;

2. naruszenie prawa procesowego, w szczególności art. 7 kpk w zw. z art. 201 kpk w wyniku przeprowadzenia dowolnych ustaleń faktycznych oraz niewłaściwej i dowolnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności dowodu z opinii biegłego lek. Med. K. K. oraz wyjaśnień oskarżonego P. F. oraz świadka E. K. w sposób sprzeczny z zasadami określonymi w tym przepisie, które obligują organy postępowania karnego do kształtowania

swoich przekonań na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów, oceniając swobodnie z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego;

3. naruszenia prawa procesowego, art. 410 kpk w wyniku pominięcia istotnych elementów stanu faktycznego w rozumowaniu ujawnionym w uzasadnieniu orzeczenia;

4. naruszenie prawa procesowego tj. art. 170 § 1 pkt 2 i 5 kpk poprzez oddalenie wniosku dowodowego obrońcy oskarżonego sformułowanego w piśmie z dnia 08.04.2013 r., mimo, że przeprowadzenie tego dowodu mogło mieć istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy;

5. naruszenie prawa procesowego tj, art. 170 § 1 pkt 2 i 5 kpk w wyniku sporządzenia uzasadnienia, które nie ustosunkowuje się do wszystkich istotnych okoliczności stanu faktycznego stanowiącego podstawę do rozstrzygnięcia;

6. naruszenie prawa procesowego art. 5 § 2 kpk w wyniku całkowitego ignorowania zasady in dubio pro reo.

W oparciu o powyższe zarzuty obrońca oskarżonego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od stawianego zarzutu ewentualnie o zmianę wyroku poprzez zmianę kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego oskarżonemu z art. 157 § 1 kk na 157 § 3 kk. W przypadku uwzględnienia zamiany kwalifikacji prawnej czynu wniósł o warunkowe umorzenie postępowania karnego oraz zmianę zaskarżonego wyroku w części odnoszącej się do orzeczenia o środku karnym naprawienia szkody oraz zadośćuczynienia za doznaną krzywdę poprzez oddalenie tych wniosków jako nieuzasadnionych i nienależycie udokumentowanych bądź też ewentualnie uchylene wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego należy uznać za słuszną i zasadną w części dotyczącej zarzutu związanego ze zmianą kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego oskarżonemu z art. 157 § 1 k.k. na art. 157 § 3 k.k.. Na początku należy stwierdzić, że sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia odnośnie przebiegu zderzenia z dnia 6 stycznia 2013 r. Ustalenia te oparł na zeznaniach pokrzywdzonego, a wersja podana przez oskarżonego stanowi li tylko i wyłącznie jego linię obrony. Z zeznań M. R. nie wynika bowiem żeby sprawca świadomie i celowo przewrócił go na ziemię. Co prawda na karcie 3 podał on, że P. F. „rzucił nim o ziemię”, lecz potem nie powtórzył już tego stwierdzenia. A nawet wprost przeciwnie, zarówno w dochodzeniu, jak i przed Sądem Rejonowym w Olsztynie, podawał że sprawca sam upadając „pociągnął go, przewrócił na ziemię” (k. 50, 75, 118, 119). Indagowany po raz kolejny przez sędziego na tą okoliczność stwierdził kategorycznie, że „nie wie czy to było celowe, czy też oskarżony chwycił mnie dlatego, że sam nie mógł złapać równowagi” (k. 121). Sprawca również, pomijając inne okoliczności przedmiotowego zdarzenia, konsekwentnie podaje, że ich upadek był wynikiem obopólnego szarpania. Akcentuje więc przypadkowy, a nie celowy charakter upadku na ziemię. Niewątpliwie całe zdarzenie przebiegało szybko i dynamicznie, zaś zachowanie, zarówno pokrzywdzonego jak i oskarżonego nacechowane było emocjami, wzburzeniem, złością a nawet agresją. W konsekwencji tegoż upadku, zgodnie z opinią biegłego, mogło dojść do złamania kłykcia bocznego kości piszczelowej z powodu uderzenia w jakiś twardy wystający przedmiot, kamień bądź krawężnik. Brak jest zaś innych dowodów w tej sprawie, co powoduje, że nie da się jednoznacznie ustalić, iż P. F. działając z zamiarem spowodowania obrażeń ciała celowo przewrócił pokrzywdzonego W tej sytuacji, zasadnym była zmiana kwalifikację czynu zarzucanego oskarżonemu poprzez przyjęcie, iż wyczerpuje on znamiona art. 157 § 3 kk. Przestępstwo to charakteryzuje się nieumyślnością, w znaczeniu, o którym jest mowa w art. 9 § 2. Sprawca nie mając zamiaru spowodowania naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia powoduje go jednak w wyniku niezachowania ostrożności, wymaganej w danych okolicznościach, mimo że przewidywał możliwość takiego skutku swojego zachowania albo skutek taki był obiektywnie przewidywalny.

Odnośnie pozostałych zarzutów apelacji obrońcy oskarżonego to należy uznać, że sąd I instancji dokonał swobodnej, a nie dowolnej oceny dowodów i w należyty sposób uzasadnił i umotywowował swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia. Za niesłuszny należy uznać też zarzut naruszenia art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k. polegający na oddaleniu wniosku obrońcy zawartego w piśmie z dnia 08.04.2013 r. zawartego na karcie 89 akt, a sprowadzającego się

do dokonania oględzin miejsca zdarzenia. Wniosek ten został oddalony przez Prokuraturę Rejonową O. P. w O. z dnia 10.04.2013 r. Tego wniosku obrońca przed Sadem Rejonowym w O. nie ponowił, mimo szeregu terminów rozpraw. Dołączył zaś do akt sprawy sześć zdjęć miejsca zdarzenia, które zostały zaliczone w poczet materiału dowodowego, i w połączeniu z protokołem oględzin miejsca zdarzenia oraz załączonym do niego szkicem w zupełności wystarczają do procedowania w niniejszej sprawie.

Apelacja Prokuratora odnośnie wymierzonej kary oskarżonemu nie jest zasadna.

Sąd I instancji słusznie uznał, że wymierzenie kary pozbawiania wolności oskarżonemu byłoby niewspółmiernie surowe. Zadaniem sądu jest stosowanie się do ogólnych zasad wymiaru kary przewidzianych w Kodeksie karnym. Zgodnie z art. 53 § 1 k.k. sąd wymierza karę według swojego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę, bacząc, by jej dolegliwość nie przekraczała stopnia winy, uwzględniając stopień społecznej szkodliwości czynu oraz biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Natomiast stosując się do art. 58 § 1 k.k., jeżeli konkretny przepis daje możliwość wyboru kary, to orzeka się karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania tylko wtedy, gdy inna kara lub środek karny nie może spełnić celów kary. Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, biorąc pod uwagę całokształt okoliczności sprawy, orzeczona kara spełni swoje cele, a zwłaszcza będzie wychowawczo oddziaływać na oskarżonego i będzie dla niego wystarczającym ostrzeżeniem, aby nie wchodzić w konflikt z prawem. Podkreślenia wymaga także, że oskarżony dążył do wyjaśniania sprawy i załagodzenia konfliktu, bowiem sprawa kierowana była do postępowania mediacyjnego.

Odnosząc się do zarzutów apelacji pełnomocnika pokrzywdzonego, popierającego w pełni ustalenia i motywy, którymi kierował się Sąd I instancji odnośnie kwalifikacji przedmiotowego czynu, to zakwestionował on tylko wysokość orzeczonego zadośćuczynienia za doznaną krzywdę przyjętego w kwocie 1000 zł. Miarkując wysokość orzeczonego obowiązku należy mieć na względzie, że ból jakiego doznał pokrzywdzony nie był szczególnie długotrwały. Należało także wziąć pod uwagę sposób, w jaki pokrzywdzony doznał złamania, przez niefortunny upadek. Określony w art. 46 § 1 obowiązek naprawienia szkody jest środkiem karnym, jednakże przy jego orzekaniu należy kierować się zasadami prawa cywilnego dotyczącymi ustalenia wielkości szkody majątkowej lub doznanej krzywdy (szkoda niemajątkowa), ale należy też brać pod uwagę stopień przyczynienia się pokrzywdzonego do jej powstania.

Sąd I instancji nieprawidłowo jednak zastosował podstawę orzekania w tym zakresie. Orzeczenie obowiązku naprawienia szkody wyklucza bowiem zasądzenie pokrzywdzonemu także nawiązki z art. 46 § 2 k.k. za to samo przestępstwo (por. wyrok SA w Krakowie z dnia 27 lutego 2007 r., II AKa 25/07, Prok. i Pr.-wkł. 2007, nr 10, poz. 25).

W związku z powyższym orzeczenie Sądu I instancji wymagało dokonania stosownej korekty. Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok z punktu I wprowadzając modyfikację opisu czynu uznając, że oskarżony działał nieumyślnie. W związku ze zmianą kwalifikacji prawnej orzeczono wobec skazanego karę 4 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania prac społecznie użytecznej wymiarze 20 godzin wymierzona oskarżonemu z warunkowanym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 2 lat uznając że kara ta będzie wystarczającą dolegliwością dla skazanego.

W punkcie IV wyroku zaś za podstawę orzeczenia zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w kwocie 1000 zł przyjął art. 46 § 1 k.k., a nie art. 46 § 2 k.k.

W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok wobec wymienionego utrzymał w mocy (art. 437 § 1 i 2 kpk).

Zasądając od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego uzasadnione wydatki związane z ustanowieniem pełnomocnika sąd orzekł zgodnie z art. 627 kpk.

Na podstawie art. 624 § 1 kpk Sąd Okręgowy uznał za słuszne zwolnić oskarżonego i oskarżyciela posiłkowego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.